

**ПОНЯТТЯ «ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ»:
ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ**

Проаналізовано теоретичні питання сутності поняття інформаційного забезпечення управління, розглянуто його основні дефініції. Розглянуто значення інформаційного забезпечення управління установ, організацій, підприємств.

Ключові слова: інформація, комунікація, інформаційні ресурси, інформаційнезабезпечення управління, установа, організація, підприємство.

Сучасні тенденції розвитку українського суспільства вимагають швидкої та координованої інформаційної діяльності як у глобальному інформаційному просторі, так і у функціонуванні інформаційних структур окремих установ, організацій і підприємств, незалежно від їх видів та типів власності. Поетапна інтеграція України до європейської спільноти впливає на динаміку розвитку не лише соціально-політичного, але й внутрішньо-економічного та інформаційного середовища. У Законі України «Про інформацію» зазначено, що під інформацією в загальному розуміють «документовані або публічно оголошені відомості про події та явища, що відбуваються в суспільстві, державі та навколишньому природному середовищі» [11].

Для розвитку державних підприємств важливим є створення ефективно діючої системи інформаційно-документних комунікацій, оскільки інформація в сучасному світі – це основа політичної й економічної активності. Наразі набули поширення нові засоби ефективного забезпечення управлінських процесів, зокрема мова йде про інформаційне та програмне забезпечення, призначені для опрацювання документів [8, с. 58].

Важливою умовою успішної діяльності будь-якого підприємства є безперешкодний обмін інформаційними ресурсами між його підрозділами. Лише оптимальна організація документообігу здатна забезпечити швидке проходження документів структурними підрозділами, сформувати пропорційне завантаження підрозділів і посадових осіб, що зумовлює позитивний вплив на процес управління підприємством у цілому. Як зазначають Спрінсян В. Г. та Бірюкова Т. Л., ефективно «інформаційне управління підприємством можливе лише за умови отримання точної інформації, в потрібному форматі в необхідний час, за кращою вартістю, у зручному місці для її використання» [13, с. 70].

Новітні технологічні та організаційні аспекти створення та використання інформаційного забезпечення потребують умінь та навичок оперативного управління

інформаційними ресурсами установи, організації, підприємства, а також налагодження ефективної роботи інформаційних служб підприємства. Аналізуючи ролі інформаційного забезпечення управління, необхідно відмітити важливий внесок у розроблення цієї проблематики таких провідних науковців як Безбородова Т. В. [1], Божко В. П. [2], Буйницька О. П. [3], Височин І. В. [4], Денисенко М. П. [6], Забродська Л. М. [7], Копняк К. В. [8], Корнев Ю. О. [9], Спрінсян В. Г. і Бірюкова Т. Л. [13], Терещенко Л. О. [14] та ін.

Так, інформаційне забезпечення управління є важливим фактором успішної діяльності підприємств й організацій. Проте зауважимо, що в наукових публікаціях немає однозначного підходу до визначення сутності цього поняття, оскільки існують суттєві розбіжності у формулюванні його дефініцій різними науковцями. Тому важливим завданням сучасної науки є з'ясувати сутність поняття інформаційного забезпечення управління установ, організацій, підприємств, виробити цілісну теоретичну концепцію. Це поняття потрібно розглядати з інформаційного, економічного, документознавчого, технологічного, організаційного поглядів.

Ще в кінці ХХ ст. Рожнов В. С. трактував інформаційне забезпечення як важливий елемент, вищий за техніку управлінських робіт. На його думку, інформаційне забезпечення управління є зв'язком між інформацією, системами управління і процесом управління [12, с. 57]. Також поширеною є дефініція Божко В. П., Власова Д. В. і Гаспаряна М. С.: «Інформаційне забезпечення – це система показників і засобів їх опису (класифікатори й коди, економічна документація та відповідним чином організована інформаційна база)» [2, с. 57].

У наукових дослідженнях розглядають такі концепції визначення сутності поняття інформаційного забезпечення управління:

– сукупність методів і засобів розміщення й організації інформації. До їх складу входять системи класифікації та кодування інформації, методи формування інформаційної бази, уніфікація системи документів тощо» [7, с. 21].

– як важливого елемента автоматизованих інформаційних систем обліку, що відображають інформацію [14, с. 107]

– як інформаційного обслуговування управління [5, с. 19];

– як підсистему інформаційної системи підприємства [Моїсеєнко 5, 27];

– як сукупності інформаційних ресурсів, засобів, методів і технологій, що сприяє ефективній реалізації всього процесу управління [6, с. 364];

– як процес задоволення потреб користувачів в інформації, необхідній для прийняття рішень [1, с. 3];

– як сукупність взаємопов'язаних інформаційних систем [9, с. 24];

– як «сукупність єдиної системи класифікації й кодування повідомлень, уніфікованих систем документації, схем інформаційних потоків, що циркулюють в організації, а також методологія побудови баз даних» [3, с. 16] тощо.

Це неповний перелік дефініцій інформаційного забезпечення управління. Як слушно зауважив Височин І. В.: «... ефективність реалізації функцій управління підприємств залежить від якості інформаційного забезпечення, а також від того, наскільки оперативною та достовірною буде інформація, що надходить до відповідних підрозділів і посадових осіб» [4, с. 3]. Тому знання діловодами, документознавцями, менеджерами основ інформаційного забезпечення управління установи, організації, підприємства дозволяє побудувати логічну схему обігу інформаційних потоків, сприяє ухваленню оперативних й ефективних управлінських рішень. Використанням новітніх інформаційно-комунікаційних технологій забезпечує прогресивні зміни в управлінні підприємствами, значно підвищує рівень керування ними інтегрування у глобальний ринок.

Отже, інформаційне забезпечення управління є комплексом способів, засобів, методів і прийомів інформаційної діяльності, скерованої на пошук, збирання, опрацювання, поширення, зберігання інформації, важливої для управління установою, організацією, підприємством. Дискусійність поняття «інформаційне забезпечення управління» потребує подальшого обговорення науковцями і визначення його остаточної дефініції.

Список використаних джерел

1. Безбородова Т. В. Структурно-морфологічна модель системи інформаційного забезпечення процесу управління // Економіка та держава. 2007. № 4. С. 27–29.
2. Божко В. П., Власов Д. В., Гаспаріан М. С. Информационныетехнологии в экономике и управлении: учебно-методический комплекс. Москва: Изд. центр ЕАОИ, 2008. 120 с.
3. Буйницька О. П. Інформаційні технології та технічні засоби навчання: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 240 с.
4. Височин І. В. Інформаційне забезпечення управління товарооборотом підприємств роздрібної торгівлі // Схід. 2011. № 7 (114). С. 3–7.
5. Годин В. В., Корнеев И. К. Информационноеобеспечениеуправленческойдеятельности. Москва: Мастерство;Высш.шк., 2001. 240 с.
6. Денисенко М. П., Колос І. В. Інформаційне забезпечення ефективного управління підприємством // Економіка і держава. 2006. № 7. С. 19–24.

7. Забродська Л. М., Савченко В. Ю. Інформатика. Базовий курс. Київ: Дієз-продукт, 2005. 367 с.
8. Копняк К. В., Костунець Т. А. Автоматизація документообігу як складова підвищення ефективності діяльності // Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2017. № 11. С. 57–68.
9. Корнєв Ю. О. Інформаційне забезпечення розвитку підприємницької діяльності // Вісник НАН України. 2008. № 5. С. 24–31.
10. Моисеенко Е.В. Информационные технологии в экономике: учеб. Владивосток: ВГУЭС, 2015. 246 с.
11. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 № 2657-ХІІ. Дата оновлення: 21.12.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/main/2657-12>.
12. Рожнов В. С.
Информационное обеспечение хозяйственной деятельности предприятия. Москва: Финансы и статистика, 1987. 144 с.
13. Спрінсян В. Г., Бірюкова Т. Л. Ресурси та технології інформаційного менеджменту: навч. посіб. Одеса: ОНПУ, 2012. 248 с.
14. Терещенко Л. О., Матієнко-Зубенко І. І. Інформаційні системи і технології в обліку: навч. посіб. Київ: КНЕУ, 2004. 187 с.